

Китоби Дониёл — Рақами Панҷ

Ҳафтод сол

Jeff Pippenger

2023-11-29

Еҳуёқим нахустини се подшоҳи охирини Яҳудо буд, ва ҳангоме ки аз ҷониби бобилиён мағлуб гардид, он ҳафтод соли ғуломии подшоҳии ҷанубӣ оғоз ёфт. Он ҳафтод сол давраи замонро муайян мекунад, ки дар он Бобил, нахустин подшоҳии нубуввати Китоби Муқаддас, салтанат меронд. Дар Ишаё боби бисту сеюм, фоҳишаи Сур барои ҳафтод соли рамзӣ, ки ба таври нубувватӣ ҳамчун айёми як подшоҳ муайян шудаанд, фаромӯш карда мешуд. Дар нубуввати Китоби Муқаддас подшоҳ ба маънои подшоҳӣ аст, ва айёми ягона подшоҳии нубуввати Китоби Муқаддас, ки ба ҳафтод сол мерасид, Бобил буд.

Дар он таърих фоҳишаи Сур, ки папигарино намоёндагӣ мекунад, фаромӯш мешуд. Дар поёни ҳафтод соли рамзӣ, вай ба ёд оварда мешуд ва берун рафта, бо ҳамаи подшоҳҳои замин зино мекард. Зинои рӯҳонӣ муносибати ғайриқонунии иттиҳоди калосо ва давлат аст. Дар поёни ҳафтод соли рамзӣ, папигарӣ ба муносибате бо Созмони Милали Муттаҳид дохил мешуд, ки аз ҷониби ҳамаи он подшоҳоне намоёндагӣ мешавад, ки фоҳишаи Сур дар охири ҳафтод соли рамзӣ бо онҳо зино мекунад. Подшоҳие, ки дар давоми ҳафтод соли рамзӣ ҳукмронӣ мекунад, Иёлоти Муттаҳида аст, яъне ҳайвони заминӣ бо ду шох.

Бобҳои якум то панҷуми китоби Дониёл таърихи ҳафтод соли Бобилро баён мекунад, ва бинобар ин ин бобҳо таърихи ҳар ду шохӣ ҳайвони заминро таҷассум менамоянд. Бобҳои чорум ва панҷум подшоҳӣ аввал ва охирини Бобилро муайян мекунад, ва ин ду боб якҷоя таърихи ҳайвони замин ва ду шохӣ онро муайян месозанд. Доварии ду шох ва ҳуди ҳайвони замин бо доварии подшоҳӣ аввал ва подшоҳӣ охири ифода шудааст. Доварии Набукаднесар ронда шудан ба муддати «ҳафт замон» буд, дар ҳоле ки ӯ, чун ҳайвони ваҳшӣ, ду ҳазору панҷсаду бист рӯз бо алаф ва шабнам зиндагӣ мекард. Доварии Белшазар бар девор навишта шуда буд ва бо шумораи ду ҳазору панҷсаду бист баробар доништа шудааст; ҳамин тавр муайян мегардад, ки доварии ҳайвони замин ва ду шохӣ он бо «ҳафт замон»-и Ибодат 26 ифода шудааст. Ин бар шаҳодати ду подшоҳ асос ёфтааст, ва он ду шохид аввалин ва охирино намоёндагӣ мекунад.

«Ҳафт замон» санги пешпо барои адвентизм аст, ва бинобар ин наметавонад шинохта шавад, гарчанде ки он ошкоро дар он ҷост — барои онҳое ки меҳроҳанд бубинанд. Он рамзи доварии миллат аст (Бобил), ки ҳафтод сол ҳукмронӣ кард, ва рамзи доварӣ барои подшоҳист, ки ҳафтод соли рамзӣ ҳукмронӣ мекунад. Вақте ки Вилиям Миллер фаҳмиши худро дар бораи «ҳафт замон»-и Ибодот бисту шаш пешниҳод кард, ӯ ду ҳазору панҷсаду бист рӯзи зиндагии Набукаднесарро ҳамчун ҳайвон дар Дониёл боби чор ҳамчун яке аз шохидони нубувватӣ барои тасдиқи «ҳафт замон»-и Ибодот бисту шаш ба қор бурд. «Ҳафт замон» ҳам санги асос ва ҳам санги сар дар Закариё боби чор аст. Исо, хоҳар Уайт, Ишаё ва Петрус онро ҳамчун санге муаррифӣ мекунад, ки сари гӯша мегардад. Он таълимоти

точгузори нубуввати Китоби Муқаддас аст, гарчанде ки он, дар асл, аз назари онҳое ки худро паёмрасонони фариштаи сеюм мешуморанд, қариб комилаи пинҳон мондааст.

Вақте ки мо ба баррасии шаш боби аввали китоби Дониёл оғоз мекунем, муҳим аст дарк намоем, ки аз худи оғоз «ҳафт замон» муайян карда мешавад. Вақте ки Еҳӯёқим аз ҷониби Бобил сарнагун гардид, асорати ҳафтодсола оғоз ёфт. Китоби Вақоеънома мефаҳмонад, ки чаро онҳо ба асорати ҳафтодсола бурда шуданд.

Сидқиё бисту яксола буд, вақте ки ба подшоҳӣ оғоз кард, ва ёздаҳ сол дар Уршалим подшоҳӣ намуд. Ва он чиро, ки дар назари Парвардигор Худои ӯ бад буд, ба ҷо овард, ва худро пеши Ирмиёи набӣ, ки аз даҳони Парвардигор сухан мегуфт, фурутан насохт. Ва ӯ низ бар подшоҳ Навуходоносор, ки ӯро ба Худо қасам дода буд, исён кард; балки гардани худро саҳт гардонид ва дили худро сангдил сохт, то ки сӯи Парвардигор Худои Исроил бознагардад. Ҳамчунин ҳамаи сардорони коҳинон ва қавм бисёр исён варзиданд, мувофиқи ҳамаи аъмоли зишти халқҳои бегона; ва ҳонаи Парвардигорро, ки ӯ дар Уршалим муқаддас гардонид ба буд, палид сохтанд. Ва Парвардигор Худои падарони онҳо ба воситаи фиристодагони Худ аз саҳар бархоста, мефиристод, зеро бар қавми Худ ва бар макони сукунати Худ раҳм дошт. Аммо онҳо фиристодагони Худоро масҳара мекарданд, ва суханони ӯро хор мешумурданд, ва бо анбиёи ӯ бадрафторӣ менамуданд, то он даме ки ғазаби Парвардигор бар қавми ӯ бархост, ба ҳадде ки дигар илоҷе намонд. Бинобар ин ӯ подшоҳи калдониёнро бар онҳо овард, ки ҷавонони онҳоро бо шамшер дар ҳонаи муқаддасашон кушт, ва бар ҷавонмард ё духтар, пир ё ҷамшуда аз пирӣ, раҳме накард: ҳама ро ба дасти ӯ супурд. Ва ҳамаи зарфҳои ҳонаи Худо, ҷӣ бузург ва ҷӣ хурд, ва ганҷҳои ҳонаи Парвардигор, ва ганҷҳои подшоҳ ва амирони ӯ — ҳамаи инҳоро ӯ ба Бобил бурд. Ва ҳонаи Худоро сӯзониданд, ва девори Уршалимро вайрон карданд, ва ҳамаи қасрҳои онро бо оташ сӯзонданд, ва ҳамаи асбоби нафиси онро нобуд сохтанд. Ва онҳоро, ки аз шамшер раҳо ёфта буданд, ба Бобил асир бурд; ва онҳо барои ӯ ва писаронаш хизматгор шуданд, то замони подшоҳии мамлакати Форс, то каломии Парвардигор, ки ба даҳони Ирмиё гуфта шуда буд, ба анҷом расад, то даме ки замин аз шанбегиҳои худ баҳраманд гардад; тамоми айёме ки вайрон хобида буд, шанбегӣ нигоҳ дошт, то ҳафтод сол пур шавад. Акнун дар соли аввали Куруш, подшоҳи Форс, то каломии Парвардигор, ки ба даҳони Ирмиё гуфта шуда буд, ба анҷом расад, Парвардигор рӯҳи Куруш, подшоҳи Форсро, барангехт, то дар тамоми мамлакати худ нидо баровард, ва онро низ хаттӣ эълон намуд, гуфта: «Куруш, подшоҳи Форс, чунин мегӯяд: Парвардигор Худои осмон ҳамаи подшоҳиҳои заминро ба ман додааст; ва ӯ ба ман амр фармудааст, ки барои ӯ хонае дар Уршалим, ки дар Яхудо аст, бино намоям. Кист аз миёни шумо аз тамоми қавми ӯ? Парвардигор Худои ӯ бо вай бод, ва бигзор боло равад». 2 Вақоеънома 36:11–23.

Ҳафтод сол дар асирӣ барои ба амал омадани каломии Ирмиё буд: «то замин шанбеҳои худро баҳраманд шавад, зеро то даме ки вай вайронро хароб меҳобид, шанберо нигоҳ медошт». Дар Каломии Худо, ғайр аз ояте ки мо аз Китоби Воқеаномаи Айём иқтибос меорем, танҳо як порчаи дигаре ҳаст, ки ба «баҳраманд шудани» замин аз шанбеҳои худ ишора мекунад. Он порча дар бобҳои бисту панҷ ва бисту шашуми Левиён аст. Боби бисту панҷ дастур медиҳад, ки ҷӣ гуна ба замин иҷозат дода шавад, то аз оромии шанбегии худ баҳраманд гардад, ва

боби бисту шаш лаънати «хафткарата»-ро баён мекунад, агар он дастурҳои аҳд риоя карда намешуданд.

Сарнавишти Еҳӯёким оғози асириро нишон дод, ки чузъе аз он чизест, ки Дониёл дар боби нухуми китоби худ онро «лаънат» ва «қасами» Мусо номидааст. Дониёл лаънати «хафт карат»-ро мефаҳмид, зеро ӯ дар боби нухум шаҳодат медиҳад, ки маҳз тавассути омӯзиши пешгуи ҳафтодсолаи Ирмиё шумораи солҳоро дарк кард, ки қавми Худо дар Бобил ба ғуломӣ гирифта шуд.

Дар соли аввали подшоҳии ӯ, ман, Дониёл, аз китобҳо шумораи солҳоро дарёфтам, ки дар бораи онҳо каломии Худованд ба Ирмиё набӣ нозил шуда буд, ки ӯ ҳафтод солро дар вайронҳои Уршалим ба анҷом хоҳад расонд. Дониёл 9:2.

Дониёл ҳафтод солро «аз рӯи китобҳо» фаҳмид, на танҳо аз китоби Ирмиё. Китоби дигаре, ки ӯ дарк кард, навиштаҳои Мусо буд, зеро дар дуои худ ӯ нишон медиҳад, ки «лаънат»-и ҳафтод соли ғуломӣ ҳамон «савганд»-и Мусо буд. Калимае, ки дар боби нӯҳуми Дониёл ба «савганд» тарҷума шудааст, ҳамон калимаест, ки дар Левиён бисту шаш ба «хафт бор» тарҷума шудааст. Асирии Яхудо дар Бобил ба муддати ҳафтод сол иҷрои лаънати «хафт бор» буд, новобаста аз он чи ҳар гуна илоҳиёти муосир метавонад баҳс кунад. Ин равшантар аз рӯз аст, аммо танҳо агар шумо омода бошед, ки бубинед.

Ва Худованд дар кӯҳи Сино ба Мусо сухан ронда, гуфт: «Ба банӣ-Исроил сухан бигӯ ва ба онҳо бигӯ: чун ба замин ки Ман ба шумо медиҳам, дароед, он гоҳ замин барои Худованд шанбе нигоҳ дорад. Шаш сол киштзори худро бикор ва шаш сол тоқзори худро наводаро кун ва ҳосили онро чамъ намо; аммо дар соли ҳафтум барои замин шанбеи оромии комил хоҳад буд, шанбе барои Худованд: киштзори худро макор ва тоқзори худро наводаро макун. Он чиро ки аз дарави ту худ ба худ рӯидааст, дарав макун, ва ангури токи наводаронакардаи худро чамъ макун, зеро он соли оромӣ барои замин аст. Ва шанбеи замин барои шумо ғизо хоҳад буд: барои ту, ва барои ғуломи ту, ва барои канизаки ту, ва барои муздурӣ ту, ва барои ғарибе ки назди ту сокин аст; ва барои чорвои ту, ва барои ҳайвоноте ки дар замини ту ҳастанд, тамоми ҳосили он ғизо хоҳад буд. Ва барои худ ҳафт шанбеи солҳоро бишмор, ҳафт бор ҳафт сол; ва айёми ҳафт шанбеи солҳо барои ту чихилу нӯҳ сол хоҳад буд. Он гоҳ дар рӯзи даҳуми моҳи ҳафтум қарнаи юбилейро ба садо дарор; дар рӯзи қарфара қарнаро дар тамоми замини худ ба садо дароред». Ибодат 25:1–9.

Муҳим аст дарк намоем, ки дар дастурҳо оид ба ором гузоштани замин, ҳафт даври иборат аз шаш соли қорқарди замин ва як соли иҷозат додани оромии замин то соли чилу нӯҳум идома меёфт, вақте ки бояд соли юбилей эълон мегардид, ки анҷоми ҳафт даври ҳафтсоларо муайян мекард. Нуқтаи ҳалқунандае, ки бояд дида шавад, ин аст, ки садо додани қарнаи юбилей бояд дар Рӯзи Қарфара ба амал меомад; ба ин васила муайян мегардад, ки қангоме ки Рӯзи Қарфараи зиддимисолӣ 22 октябри соли 1844 оғоз ёфт, қарнаи юбилей, ки даври «ҳафт замон»-ро ифода мекард, бояд ҳамон вақт садо меод. «Ҳафт замон», ки қангоми ба Бобил бурда шудани Манашше дар соли 677 то милод оғоз ёфт, ду ҳазору панҷсаду бист солро ифода мекард, ки дар Рӯзи Қарфараи зиддимисолӣ ба анҷом расид. Ин иртиботро

танҳо онҳое аз даст медиҳанд, ки намехоҳанд бубинанд. Даври «ҳафт замон» бо ду ҳазору сесад сол пайваст аст.

Ҳамчунин муҳим аст, ки дида шавад: дар дохили дастурҳои аҳди нӯҳ ояти аввали боби бисту панҷуми Левӣ амиқтарин намунаи коидаи «як рӯз барои як сол» дар Каломи Худо ҷой дорад. Он табақи афсонаҳое, ки илоҳиётшиносон пеш меандозанд, то рамаро аз шароби Бобил маст нигоҳ доранд, ин аст, ки ҳукми «ҳафт замон» дар боби бисту шашум фаҳмиши нодурусти маъноии ибронии вожае мебошад, ки ба «ҳафт замон» тарҷума шудааст. Ин далел дуруст нест. Маъноии ибронии он вожа дар доираи таърифи худ комилан асоснокӣ татбиқи онро ба таври адабӣ дар бар мегирад, аммо далели носаҳеҳи онҳо, ки онро бар пойдевори як фарзияи гумроҳкунандае, ки бар «тахассуси» худэълонкардаи онҳо дар дастури забони ибронӣ бино шудааст, устувор кардани мешаванд, фақат як далели гумроҳкунанда аст.

Доварие, ки дар боби бисту шашум ҳамчун «ҳафт замон» тасвир шудааст, аз рӯи муҳтавои ин порча шинохта мешавад, на аз ҷониби баъзе илоҳиётшиносони замони муосир, ки забони ибриро ба зӯр таҳриф мекунанд. Вилиям Миллер хулосаи худро бе ҳеҷ гуна истинод ба забони ибрӣ ташаккул дод, ва ваҳй фаҳмиши ўро ҳамчун дуруст тасдиқ намуд. Фариштагон фаҳмиши ўро бар асоси муҳтавои бобе, ки дар он довари «ҳафт замон» ҷойгир аст, роҳнамоӣ карданд, на бар пояи забони ибрӣ.

Заминаи боби бисту панҷум он аст, ки дар он дастурҳои аҳд муайян карда мешаванд; ва боби бисту шашум баъдан баракати ваъдашударо барои риоя кардани он дастурҳои аҳд пешниҳод мекунад, ва пас аз он он чиро, ки Дониёл барои нофармонӣ ба он дастурҳо «лаънати Мусо» меномад, муайян месозад.

Мавзӯ дар бораи усули як рӯз ба ивази як сол дар пешгӯии Китоби Муқаддас аст. Он оятҳои ибтидоии Левиён бисту панҷ равшан месозанд, ки дар пешгӯии Китоби Муқаддас як рӯз намоёндаи як сол мебошад. Дар китоби Хуруҷ, Мусо муносибати истироҳати шанбеи рӯзи ҳафтумро барои инсон ва чорпоён, ва истироҳати шанбеи соли ҳафтумро барои замин ба таври равшан муайян мекунад.

Ва шаш сол замини худро кишт хоҳӣ кард ва ҳосили онро чамъ хоҳӣ овард; лекин дар соли ҳафтум онро ором гузошта, бекоркоб хоҳӣ монд, то ки мискинони қавми ту аз он бихӯранд; ва он чиро, ки онҳо боқӣ гузоранд, ҳайвоноти саҳро бихӯранд. Ҳамчунин бо тоқзори худ ва бо зайтунзори худ амал хоҳӣ кард. Шаш рӯз кори худро ба ҷо хоҳӣ овард, ва дар рӯзи ҳафтум истироҳат хоҳӣ кард, то ки гови ту ва хари ту осоиш ёбанд, ва писари канизи ту ва ғариб тароват ёбанд. Хуруҷ 23:10–12.

Дар он се оят маълум аст, ки як рӯзи оромӣ барои одамон ва ҳайвонот, ба як соли оромӣ барои замин баробар аст. Дар боби бисту панҷуми китоби Ибодат, дар панҷ ояти аввал, мо ҳамон сохтори дастурии яксону айниро меёбем, ки бо аҳкоми рӯзи шанбеи боби бистуми китоби Хуруҷ, оятҳои ҳашт то ёздаҳ, яксон аст.

Ва Худованд ба Мусо бар кӯҳи Сино суҳан ронда, гуфт: «Ба банӣ-Исроил суҳан гӯй ва ба онҳо бигӯ: ҳангоме ки ба замин, ки Ман ба шумо медиҳам, дароед, он замин бояд барои Худованд шанбате нигоҳ дорад. Шаш сол киштзори худро бикор, ва шаш сол

токзори худро навдаро кун, ва ҳосили онро ҷамъ овар; аммо дар соли ҳафтум барои замин шанбати оромии комил хоҳад буд, шанбате барои Худованд: на киштзори худро бикор ва на токзори худро навдаро кун. Он чиро, ки аз худ аз дарави ту рӯидааст, дарав макун, ва ангури токи бетарошидаи худро ҷамъ накун; зеро он барои замин соли оромист». Ибодат 25:1–5.

Рӯзи шанберо дар ёд дор, то онро муқаддас нигоҳ дорӣ. Шаш рӯз меҳнат намо ва тамоми кори худро ба ӯ овар; лекин рӯзи ҳафтум шанбеи Худованд Худои туст: дар он ҳеҷ коре накун, на ту, на писарат, на духтарат, на ғуломат, на канизат, на чорпоят ва на аҷнабие ки андаруни дарвозаҳои туст; зеро ки Худованд дар шаш рӯз осмон ва замин, баҳр ва ҳар он чиро, ки дар онҳост, офарид, ва дар рӯзи ҳафтум ором гирифт; бинобар ин Худованд рӯзи шанберо баракат дод ва онро муқаддас гардонид. Хуруҷ 20:8–11.

Якҷоя ин ду аҳкоми шанбе заминаи Левизод 25 ва 26-ро муайян мекунанд. Чун сатр бар сатр ба ҳам оварда мешаванд, онҳо шаҳодат медиҳанд, ки «шаш рӯз меҳнат ҳама кард, ва тамоми коратро анҷом ҳама дод», ва «шаш сол киштатро ҳама кошт, ва шаш сол токзори худро ҳама бурид, ва меваи онро ҳама ҷамъ овард». «Аммо рӯзи ҳафтум шанбеи Худованд Худои туст», ва «соли ҳафтум барои замин шанбеи истироҳат хоҳад буд, шанбе барои Худованд».

Ҳар ду қалмае, ки дар ҳар яке аз аҳкоми шанбе, ҳама шанбеи барои одамон бошад, ҳама шанбеи барои замин, ба «ҳафтум» тарҷума шудаанд, ҳамон як қалмаи иброние мебошанд, ки дар боби бисту шашуми Левиён ба «ҳафт маротиба» тарҷума шудааст. Мазмуни бобҳои бисту панҷ ва бисту шаш Левиён дар доираи қоидаи нубуввати он қарор дорад, ки дар нубуввати Китоби Муқаддас як рӯз як солро ифода мекунанд. Ба ҳамон андоза муҳим аст қоидаи нубуввати нахустин зикр.

Аввалин чизе ки дар ин ду боб зикр шудааст, усули як рӯз бар ивази як сол мебошад. Вилиям Миллер аз ҷониби Ҷабраил ва фариштагони дигар роҳнамоӣ ёфт, то «ҳафт замон»-и Левизодагонро ҳамчун рамзи ду ҳазору панҷсад бист сол муайян кунанд, ва ин қомилан бо муҳтавои он бобҳо, ки усули як рӯз бар ивази як сол аст ва дар панҷ ояти аввали боби бисту панҷум баён гардидааст, мувофиқ мебошад.

Вақте ки муаллифи Китобҳои Воқеанигор сабаберо муайян кард, ки барои ҷаҳ Бобил иҷозат ёфт подшоҳии ҷанубии Яхудоро ба асорат барад, ӯ гуфт, ки ин барои он буд, ки замин аз шанбеи истироҳати худ баҳраманд гардад. Ягона ҷаҳи дигари Қаломии Худо, ки дар он аз баҳраманд гардидани замин аз истироҳат ёд мешавад, дар бобҳои бисту панҷ ва бисту шашуми Левиён ҷаҳи дорад. Ҳафтад сола ки Бобил ҳамчун подшоҳии аввалини пешгӯии Китоби Муқаддас ҳукмронӣ кард, на танҳо солҳои рамазиро нишон медиҳад, ки дар он ҳайвони заминӣ ҳамчун подшоҳии шашуми пешгӯии Китоби Муқаддас ҳукмронӣ хоҳад кард, балки ин ҳафтад сол ишораи мустақим ба «ҳафт замон»-и лаънати Мусо мебошад.

Ҳангоме ки мо ба омӯзиши пешгӯиҳои оғоз мекунем, ки дар шаш боби аввали Дониёл тасвир ёфтаанд, донишмандон он бисёр муҳим аст, ки лаънати «ҳафт замон», ҳамчунин баракати «ҳафт замон», ҷузъи ҳар яке аз он бобҳост.

Инчунин дар хотир доштан муҳим аст, ки даври ҳафт давраи ҳафтсола бо навохтани карнаи юбилей дар рӯзи даҳуми моҳи ҳафтум, ки Рӯзи Каффорат аст, муайян карда мешавад. Ин воқеият «ҳафт замон»-ро бо ду ҳазору сесад рӯзи боби ҳаштуми Дониёл, ояти чордахум, ба ҳам мепайвандад. Ҳамчунин дар хотир доштан муҳим аст, ки як соли нубувватӣ сесаду шаст рӯз аст, ва агар сесаду шаст рӯзро барои «ҳафт замон» такроран чамъ кунед, он ба ду ҳазору панҷсаду бист рӯз баробар мешавад.

Ҳангоме ки Дониёл аз китобҳо шумораи солҳоро, ки Ирмиё муайян карда буд, дарёфт, ӯ ба дуое оғоз намуд, ки ҳар як ҷузъи посухи тавбаро дарбар мегирад, яъне ҳамон посухеро, ки ҳамчун зарурӣ муайян шудааст, агар қавми Худо рӯзе ба воқеияти он бедор шаванд, ки онҳо дар замини душман асир ҳастанд. Дар анҷоми дуои Дониёл аз Левитён бисту шаш, Қабраил зоҳир шуд, то ба Дониёл фаҳмиши рӯёеро, ки ӯ «шунда» буд, яъне рӯёи ду ҳазору сесад рӯзро, бидиҳад. Қабраил суҳанашро бо он оғоз кард, ки ба Дониёл хабар диҳад: ҳафтод ҳафта барои қавми Дониёл «таъин» гардидааст.

Ҳафтод ҳафта бар қавми ту ва бар шаҳри муқаддаси ту муайян шудааст, то ки исён ба анҷом расад, ва гуноҳон хотима ёбанд, ва барои бадкорӣ кафорат ба амал ояд, ва адолати ҷовидонӣ оварда шавад, ва рӯёи ва нубувват мӯҳр карда шаванд, ва Қуддуси муқаддастарин тадҳин гардад. Донёл 9:24.

Калимае, ки дар ин оят ба «муқарраршуда» тарҷума шудааст, маънои «буридашуда»-ро дорад; бинобар ин, маънояш он аст, ки ҳафтод ҳафта аз ду ҳазору сесад рӯз бурида шуда буданд. Аз фармони сеюм дар соли 457 пеш аз милод оғоз карда, қавми Дониёл ҳафтод ҳафтаи нубуввати муҳлати имтиёз медоштанд. Ҳафтод ҳафтаи нубувватӣ ба чорсаду навад сол баробар аст. Чорсаду навад сол пас аз фармони сеюм, Исроили қадим Истефанусро дар соли 34 сангсор мекард, ва онҳо ба таври комил аз ҷониби Худо талок дода мешуданд.

Асирие, ки пеш аз се фармон омада буд ва нуқтаи оғози чорсаду навад соли замони озмоиширо муайян мекунад, ҳафтод сол давом карда буд. Он ҳафтод сол барои он буд, ки замин аз оромиҳои шанбегии худ баҳра барад, ки Исроили қадим ҳеҷ гоҳ онҳоро ба ҷо наовард. Ҳафтод соли оромиҳои шанбегӣ барои замин ба сабаби чорсаду навад соли (ё ҳафтод ҳафтаи солҳо) исён бар зидди аҳди қасамии Мусо ба вучуд оварда шуд.

Чорсаду навад соли исён бар зидди аҳди Ибодот 25, боис гардид, ки замин ҳафтод соли асоратро аз сар гузаронад, то аз оромии худ баҳра барад. Ҳафтод соли асорат ба се фармон анҷомид, ки онҳо боз чорсаду навад соли дигари вақти озмоиширо барои Исроили қадим муайян карданд. Пас, мо ду давраи озмоиширо мебинем, ки ҳар яке чорсаду навад сол аст. Он се фармон намунаи се паёми фариштагон мебошанд, ки аввалинаш дар соли 1798, дар анҷоми нахустин ғазоби «ҳафт замон» бар зидди подшоҳии шимолӣ, расид. Фариштаи сеюм пас аз ду ҳазору сесад сол аз замони фармони сеюм, дар 22 октябри соли 1844, расид, ки ҳамон вақт «интиҳои охири ғазоб» низ фаро расид.

Дар тӯли чихилу шаш сола ки миёни анҷоми нахустин ҳашм ва анҷоми охири ҳашм буданд, Исо таҳкурсии маъбади Миллериро гузошт, ва санги таҳкурсии «ҳафт замон» буд. Он санг мебоист ё санги таҳкурсии (ё, вагарна, санги пешпо) барои адвентизм дар ибтидо бошад,

ва ё санги сар ва санги анҷом (ё, вагарна, санги қабр) барои адвентизм дар интиҳо. Се фармоне ки расидани паёмҳои се фариштаро дар таърихи 1798 то 1844 намояндагӣ мекунанд, ҳамчунин се боби аввали китоби Дониёлро намояндагӣ мекунанд.

Мо дар мақолаи оянда баррасии шаш боби аввалро оғоз хоҳем кард.

«Хангоме ки китобҳои Дониёл ва Ваҳй беҳтар фаҳмида шаванд, имондорон таҷрибаи динии тамоман дигар хоҳанд дошт... Як чиз аз омӯзиши Ваҳй ҳатман фаҳмида хоҳад шуд, яъне он ки робитаи байни Худо ва қавми Ё наздик ва муайян аст». The Faith I Live By, 345.